

Sygn. akt III Ca 1329/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Tomasz Pawlik

Sędzia SO Lucyna Morys - Magiera (spr.)

Sędzia SR (del.) Ewa Buczek-Fidyka

Protokolant Marzena Makoś

po rozpoznaniu w dniu 23 listopada 2017 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa Gminy Miejskiej Z.

przeciwko A. G.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 28 marca 2017 r., sygn. akt I C 1347/16

1. oddala apelację;

2. zasądza od powódki na rzecz pozwanej 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SSR (del.) Ewa Buczek-Fidyka SSO Tomasz Pawlik SSO Lucyna Morys - Magiera

UZASADNIENIE

Powódka Gmina Miejska Z. wniosła pozew przeciwko pozwanym B. K. i A. G., domagając się zapłaty kwoty 5 806,60 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu oraz zasądzenia na swoją rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazała, że pozwane zajmują lokal mieszkalny w Z. przy ul. (...) bez tytułu prawnego, gdyż umowa najmu została wypowiedziana. Pozwane zobowiązane są co miesiąc uiszczać na rzecz właściciela lokalu odszkodowanie w wysokości czynszu najmu tego lokalu, jednak nie wywiązały się z tego obowiązku, w związku z czym powstały zaległości finansowe.

W dniu 25 lipca 2014 r. Sąd Rejonowy w Zabrze pod sygn. akt I Nc 2243/14 wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, uwzględniający powództwo.

Przesyłki skierowane do pozwanych zawierające odpisy nakazu zapłaty pozostawiono w aktach ze skutkiem doręczenia i zarządzeniem z dnia 8 stycznia 2015 r. stwierdzono, że nakaz zapłaty uprawomocnił się z dniem 13 września 2014 r. Nakazowi zapłaty nadano klauzulę wykonalności.

Pismem z dnia 22 października 2015 r. pozwana A. G. wniosła sprzeciw od nakazu wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu. Wskazała m.in. że o nakazie zapłaty dowiedziała się od Komornika. W dniu 15 października 2015 r. został jej wydany nakaz zapłaty wraz z odpisem pozwu. Wcześniej nie otrzymała przesyłki ani awiza w dniu 14 sierpnia 2014 r., zaś w dniu powtórnego awiza 22 sierpnia 2014 r. nie mieszkała już pod adresem podanym w pozwie, ale w Z. przy ul. (...). W sprzeciwie wnosiła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenia od powódki kosztów procesu. Podnosiła, że powódka nie udowodniła podstawy i wysokości roszczenia, albowiem nie zaferowała sądowi dokumentów źródłowych. Zarzucała także, że spełniała na rzecz powódki świadczenia związane z korzystaniem z lokalu komunalnego. Okoliczność, że od połowy sierpnia 2014 r. pozwana nie mieszkała w Z. przy ul. (...) oraz nie otrzymała awiza potwierdzili świadkowie D. G., M. S. i T. S..

Postanowieniem z 14 kwietnia 2016 r. odrzucono wniosek pozwanej A. G. o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 25 lipca 2014 r., uznając doręczenie pozwanej nakazu za nieskuteczne oraz uchylono postanowienie w przedmiocie nadania nakazowi zapłaty klauzuli wykonalności w stosunku do pozwanej A. G..

Po zobowiązaniu do ustosunkowania się do sprzeciwu powódka podtrzymała powództwo. Na rozprawie w dniu 1 grudnia 2016 r. pełnomocnik powódki wskazał, że na skutek działań Komornika Z. R. w sprawie Km 4037/15 prawie cała należność dochodzona pozwem została zapłacona i ostatecznie ograniczył żądanie pozwu do kwoty 46,69 zł bez odsetek, zaś w pozostałym zakresie cofnął pozew ze zrzeczeniem się roszczenia.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy w Zabrzu umorzył postępowanie w części ograniczonego żądania pozwu, oddalił powództwo w pozostałym zakresie, zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 1.200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, że na podstawie umowy z 1 lutego 1995 r. pozwana B. K. była najemcą mieszkania położonego w Z. przy ul. (...). Umowa została wypowiedziana pismem z dnia 8 maja 2012 r. z powodu udostępnienia lokalu A. G. bez zgody wynajmującego. Powódka dokonała naliczeń za używanie lokalu według stanu na dzień 28 lutego 2014 r. w kwocie 5 806,60 zł, w tym zaległości 5 134,99 zł oraz 671,61 zł skapitalizowane odsetki. W zawiadomieniu B. K. z rozliczenia naliczonych zaliczek z tytułu dostawy mediów do nieruchomości za rok 2011 stwierdzono niedobór na kwotę 1 583,50 zł. Rozliczenie ogrzewania za rok 2011 stwierdzało niedopłatę 397,30 zł. W zawiadomieniu B. K. z rozliczenia naliczonych zaliczek z tytułu dostawy mediów do nieruchomości za rok 2012 stwierdzono niedobór na kwotę 3 419,14 zł. Rozliczenie ogrzewania za rok 2012 stwierdzało niedopłatę 80,08 zł. Powódka wzywała pozwaną do zapłaty zaległości w kwocie 5 134,99 zł. Powódka wygenerowała rozliczenie mediów za rok 2011, gdzie wskazano sumę zadłużenia 1 980,80 zł, na którą składały się niedobory: z tytułu kosztów zużycia wody i odprowadzania ścieków do kanalizacji – 1 573,53 zł, z tytułu kosztów centralnego ogrzewania przygotowanych przez firmę (...) – 397,30 zł, z tytułu wywozu nieczystości – 9,97 zł. Powódka wygenerowała rozliczenie mediów za rok 2012, gdzie wskazano sumę zadłużenia 3 499,22 zł, na którą składały się niedobory: z tytułu kosztów zużycia wody i odprowadzania ścieków do kanalizacji – 3 407,76 zł, z tytułu kosztów centralnego ogrzewania przygotowanych przez firmę (...) – 80,08 zł, z tytułu wywozu nieczystości – 11,38 zł. W latach 2012 – 2014 r. A. G. dokonywała wpłat za mieszkanie.

W oparciu o przedstawione okoliczności Sąd Rejonowy wskazał, że w treści pozwu nie wskazano jakiego okresu dotyczył obowiązek zapłaty należności dochodzonych w procesie. Dołączono do niego tabelę rozliczenia odszkodowania i opłat eksploatacyjnych za bezumowne korzystanie z lokalu za okres od października 2012 do lutego 2014 na łączną kwotę 5 806,60 zł, w tym zaległości 5 134,99 zł oraz 671,61 zł skapitalizowane odsetki. W kolumnie „należne w zł” brak było szczegółowego wskazania jakie kwoty składają się na podane sumy. W kolumnie „korekty” za październik 2012 r. wskazano kwotę 1 980,80 zł, zaś za lipiec 2013 r. wskazano kwotę 3 499,22 zł. Z kolei w kolumnie „zapłacone w zł.” uwzględniono wpłaty od października 2012 r. do lutego 2014 r. Rację miała pozwana, wskazując, że brak dokumentów źródłowych uniemożliwia weryfikację naliczeń dokonanych przez powódkę. W dołączonej do pozwu tabeli nie wskazano jakie konkretnie kwoty powódka naliczyła za samo bezumowne korzystanie za lokal, a jakie za media, w tym wodę. Takie działanie stwarzało wrażenie, że powódka w sposób zupełnie dowolny dokonywała naliczeń. W szczególności nie wykazano wysokości należności za bezumowne korzystanie z lokalu oraz podstawy

jego wyliczenia. Powódka złożyła wydruk zawierający „rozliczenie kosztów zużycia wody i odprowadzania ścieków za rok 2011 i 2012 r. oraz wniosowała o przesłuchanie świadka T. M. na okoliczność zasad dokonanych rozliczeń. Sąd Rejonowy wskazał, że wobec zakwestionowania sposobu wyliczenia należności przez pozwaną powódka winna była złożyć wszelkie dokumenty źródłowe, na podstawie których dokonano naliczeń – regulamin, uchwały wspólnoty oraz faktury. Również dołączony wydruk pochodzący od firmy (...) w zakresie wyliczenia kosztów centralnego ogrzewania nie był wystarczający, albowiem brak było możliwości weryfikacji ujawnionych w nim kosztów z powodu braku dokumentów źródłowych na podstawie których dokonano wyliczeń. Zweryfikowanie przedstawionych przez powódkę tabel – wobec braku dokumentów źródłowych - było niemożliwe. Powódka nie wskazała także w jaki sposób wyliczono kwotę skapitalizowanych odsetek – za jakie okresy i od jakich kwot je naliczono. Dlatego też Sąd uznał, że powództwo, jako nie wykazane, nie zasługiwało na uwzględnienie. W części ograniczonego żądania pozwu postępowanie umorzono na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 203 § 1 k.p.c. O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz 203 § 2 k.p.c., jako że powódka w całości przegrała proces.

Powódka w apelacji zaskarżyła wskazany wyrok w całości i zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, a to art. 233 k.p.c. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę zebranego materiału dowodowego, polegającą na niesłusznym przyjęciu, że powódka nie wykazała dochodzonego roszczenia z tytułu odszkodowania za zajmowanie bez tytułu prawnego lokalu oraz opłat niezależnych od właściciel dotyczących lokalu mieszkalnego położonego w Z. przy ul. (...) z uwagi na okoliczność, że powódka nie przedłożyła materiałów źródłowych w postaci wystawionych wspólnocie mieszkaniowej faktur za media dostarczane do budynku, a jedynie sporządzone w oparciu o nie rozliczenia należności. Wskazała, że uprawnienie powódki do naliczania odszkodowania za zajmowanie lokalu mieszkalnego bez tytułu prawnego wynika z art. 18 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego, a powódka naliczyła pozwanej odszkodowanie w wysokości czynszu ustalonego zgodnie z art. 7 ustawy przez organ wykonawczy gminy.

Wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji i zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego z tytułu postępowania przed sądami pierwszej i drugiej instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sąd pierwszej instancji prawidłowo zakwalifikował roszczenia powódki przyjmując za podstawę prawną swego rozstrzygnięcia przywołane przepisy prawne, a następnie ustalił wszystkie okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy mają podstawę w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, który w zakresie dokonanych ustaleń jest logiczny i wzajemnie spójny, natomiast informacje zawarte w poszczególnych źródłach dowodowych nawzajem się uzupełniają i potwierdzają, przez co są w pełni wiarygodne.

Przepis art. 233 k.p.c. którego naruszenie zarzuciła powódka Sądowi Rejonowemu odnosi się wprost do oceny dowodów wskazując, według jakich kryteriów winna być ona przeprowadzona. Wyraża mianowicie zasadę swobodnej oceny dowodów stanowiąc w § 1, że Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

Skuteczne postawienie zarzutu naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego.

Konsekwencją wadliwej oceny materiału dowodowego mogą być błędne ustalenia faktyczne.

Powódka tymczasem w apelacji nie wskazuje uchybienia przez Sąd I instancji regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów. Dokonana przez Sąd Rejonowy ocena materiału dowodowego została dokonana na podstawie przekonań sądu, jego wiedzy i posiadanego doświadczenia życiowego, z uwzględnieniem wymagań prawa procesowego oraz reguł logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny

rozważył materiał dowodowy jako całość, a następnie dokonał wyboru określonych środków dowodowych i - wając ich moc oraz wiarygodność – odniósł je do pozostałego materiału dowodowego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2008 r., I UK 37/08).

Ustalenia dokonane przez Sąd Rejonowy na podstawie zgromadzonych w sprawie materiałów dowodowych spełniają określone powyżej wymogi swobodnej oceny dowodowej, a podnoszone w tym zakresie zarzuty odnoszą się do zakwestionowanego przez Sąd Rejonowy prawidłowego wykazania przez powódkę wysokości roszczenia. Wobec tego należało stwierdzić, iż ocena materiału dowodowego odpowiadała wymaganiom art. 233 k.p.c.

Ustalenie wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości winno się odbywać według tzw. kryteriów obiektywnych. W ich ramach można zastosować odpowiednie ceny rynkowe za korzystanie z nieruchomości w zakresie służebności, których wysokość powinna uwzględniać stopień ingerencji w treść prawa własności. Pogląd o konieczności stosowania kryterium obiektywnego, tj. odpowiednich cen rynkowych, został już wcześniej wyrażony w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 1991 r. (III CZP 73/91

Zgodnie z tą regułą (ciężar dowodu wynikający z art. 6 k.c.) na powódce spoczywał ciężar udowodnienia faktów przemawiających za zasadnością jej roszczenia, natomiast na pozwanej spoczywa ciężar udowodnienia ekscpepcji i faktów uzasadniających w jej ocenie oddalenie powództwa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 1982 r., I CR 79/82).

Przy zaakceptowanej przez Sąd Rejonowy i nie podważanej przez pozwaną zasadzie odpowiedzialności z tytułu korzystania przez pozwaną z lokalu powódki bez tytułu prawnego kwestią sporną pozostawała jedynie wysokość należnych z tego tytułu opłat, w tym opłat za media. Stanowisko Sądu Rejonowego w tej materii odnoszące się do braku niezbędnej inicjatywy dowodowej powódki trzeba ocenić jako trafne. Wobec podniesienia przez pozwaną zarzutów odnoszących się do wysokości odszkodowania za bezumowne korzystanie z lokalu oraz do wysokości opłat, rzeczą powódki było wykazanie wysokości dochodzonej kwoty. Wbrew zawartym w apelacji twierdzeniom, powódka nie zaoferowała niezbędnych dowodów, bo za takie nie można uznać wydruk zawierający „rozliczenie kosztów zużycia wody i odprowadzania ścieków za rok 2011 i 2012 r.” Ma on jedynie i co najwyżej takie znaczenie jak oświadczenie strony złożone w toku procesu. Mógłby zatem stanowić podstawę dokonania ustaleń faktycznych gdyby zawarte w nim dane nie były kwestionowane przez przeciwnika procesowego, a zatem gdyby sprawa miała niesporny charakter, tak co do zasady, jak i co do wysokości. Jak wcześniej wskazano, stan taki nie miał jednak miejsca. **Trafnie wskazał więc Sąd Rejonowy, iż wobec zakwestionowania sposobu wyliczenia należności przez pozwaną powódka winna była złożyć wszelkie dokumenty źródłowe, na podstawie których dokonano naliczeń – regulamin, uchwały wspólnoty oraz faktury.** Zasadnie zatem Sąd Rejonowy uznał, że zgromadzone dowody są niewystarczające dla uwzględnienia powództwa i ocenę tę Sąd Okręgowy aprobejuje bez zbędnego powtarzania wywodów zawartych w pisemnych motywach zaskarżonego orzeczenia.

Mając na względzie powyższe uwagi, nie sposób uznać, że Sąd Rejonowy dokonał nieprawidłowej oceny materiału dowodowego. Sąd, wobec „dowodowej bezczynności” powódki, nie mógł uznać, że zakwestionowane przez pozwaną wyliczenie stanowiące jedyny prócz zeznań świadka - który jedynie opisywał wygenerowane przez powódkę wyliczenia - dowód na zasadność roszczenia, może stanowić podstawę do jego zasądzenia. Należy bowiem podkreślić, iż stosownie do przepisu art. 232 k.p.c. to na stronach ciąży obowiązek przedstawienia dowodów dla stwierdzenia faktów z których wywodzą skutki prawne, a nieprawidłowe wykonanie tego obowiązku przez powódkę, nie może stanowić podstawy do usprawiedliwienia swojego zaniechania poprzez przerzucanie odpowiedzialności za postępowanie dowodowe na Sąd.

Z przyczyn opisanych powyżej apelacja podlegała oddaleniu w oparciu o art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono w oparciu o art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 98 k.p.c. i §2 pkt. 1 w zw. z §10 ust.1 pkt. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych zasądzając od pozwanej na rzecz powódki kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SSR (del.) Ewa Buczek-Fidyka SSO Tomasz Pawlik SSO Lucyna Morys - Magiera